

ŽINGSNIAI

TURINYS

1. Lietuva – Europos dalis	1
2. Kodėl svarbu pažinti žmonių kasdienybės istoriją?	2

I skyrius. Istorijos laikotarpiai ir svarbūs išradimai

1.1 Kokie yra praeities laikotarpiai?	3
1.2 Kas yra žmonijos priešistorė?	5
1.3 Priešistorės žmonių išradimai	6
1.4 Pirmosios Europos civilizacijos	7
1.5 Viduramžiai – katedrų ir pilių laikai	9
1.6 Sveiki, Naujieji laikai!	10
1.7 Mašinų, didmiesčių ir darbininkų amžius	12
1.8 Atradimai, pakeitę žmonių gyvenimą	13
1.9 Naujausieji laikai – pasaulinių karų amžius?	14
1.10 Kompiuterių revoliucija	15
Žinau, moku, galiu	16

II skyrius. Gyvenamosios aplinkos pokyčiai

2.1 Senovės Romoje	18
+2.2 Kada Lietuvą pasiekė gyvenimo patogumai?	19

2.3 Viduramžių Europos mieste	20
2.4 Viduramžių Kernavėje	21
2.5 Vilnius – Lietuvos valstybės sostinė	22
+2.6 Trakų Salos pilyje	23
2.7 Lietuvos bajorų dvare	24
2.8 Valstiečių pirkioje	25
2.9 Kaunas – laikinoji Lietuvos sostinė	26
2.10 Klaipėda – Lietuvos vartai į jūrą	27
Žinau, moku, galiu	28

III skyrius. Lietuvos tautų ir tikėjimų įvairovė

3.1 Lietuva – daugybės tautų namai	30
3.2 Kaip atsirado krikščionybė?	31
3.3 Vienas tikėjimas – daug aiškinimų	33
3.4 Šv. Kazimieras ir kiti Lietuvos šventieji ...	34
3.5 Žydai – tauta iš Biblijos	35
3.6 Karaimai ir totoriai Lietuvoje	36
3.7 Lietuvos romai	37
Žinau, moku, galiu	38
Aplikacijos	41

 – temos puslapis vadovėlyje

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Darbai su istorijos vadovėliu ŽINGSNIAI (2022 M. BUP)

Autoriai: Ignas Kapleris, Karolis Mickevičius, Rytas Šalna, Antanas Meištas
Redaktorė Renata Levickienė
Dizaineris ir maketuotojas Arūnas Latiška
Žemėlapius sudarė Arūnas Latiška
Dailininkai: Marius Zavadskis, Adomas Matuliasukas, Lina Žutautienė, Šarūnas Miškinis, Ruben Atojan, Vilius Jurkūnas
Viršelio autorė Indrė Salanginaitė

© I. Kapleris, K. Mickevičius, R. Šalna, A. Meištas
© Leidykla BRIEDIS, 2025

ISBN 978-609-494-236-5

Iliustracijų šaltiniai
Birštono muziejus, 25; Gargždų krašto muziejus, 25; <https://en.wikipedia.org/>, 1, 9, 11, 13, 19, 33, 35 (nuotraukų autoriai: Stanislovas01, user:CD, Creative, Kusurija, FrDr, Mmh); <https://logosandtypes.com/>, 1; <https://nma.lrv.lt/lt/>, 1; <https://www.google.com/maps>, 1, 26, 27; <https://www.shutterstock.com/>, 2; Kapleris I., 27, 33; Kauno rajono muziejus, 25; Lietuvos bankas, 3; Lietuvos etnografijos muziejus, 25; Lietuvos etnokosmologijos muziejus, 25; Lietuvos nacionalinis muziejus, 36; Meištas A., 32; Potašenko G., 33; Ranceva N., (viršelis); Rimkutė G., 17; Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija / Kernavės archeologinės vietovės muziejus (nuotraukų autorė D. Vaičiūnienė); Vilniaus šv. Vyskupo Stanislovo ir šv. Vladislavo arkikatedra bazilika (nuotraukos autorius A. Lukšėnas), 34; Žanavykų muziejus, 25.

Kodėl svarbu pažinti žmonių kasdienybės istoriją?

Savaitgalį lankiausi Trakų Salos pilyje. Čia esančiame muziejuje sužinojau, ką valgė, kaip rengėsi ir puošėsi, kokius žaidimus žaidė ir kaip pramogavo pilies gyventojai. Pilies kieme istorijos atkūrėjai rengė riterių kovas, gamino senovinius patiekalus, dainavo senovines dainas ir šoko prieš kelis šimtus metų sukurtus šokius.

O kur yra ta Trakų Salos pilis? Labai norėčiau ir aš sužinoti apie jos istoriją, kasdienį žmonių gyvenimą, to meto Lietuvos valdovus.

1 Adomo ir Akvilės pokalbis apie kasdienybės istoriją.

Perskaityk mokinių pokalbį ir paaiškink, kodėl naudinga pažinti žmonių kasdienybės istoriją.

1. Paaiškink Adomui, kur Lietuvoje galima susipažinti su žmonių kasdienybės istorija.

2. Kodėl mums naudinga pažinti žmonių kultūros ir kasdienybės istoriją? Pateik **du** įrodymus Adomui.

1. 2.

3. Kuriame muziejuje, istorijos atkūrėjų renginyje paskutinį kartą lankeisi? Ką įdomaus ten matei arba sužinojai?

2 Mūsų gyvenimas ateities istorikų akimis.

Šiose nuotraukose matai šių laikų žmonių kasdienybę ir veiklas. Įsivaizduok, kad po ilgo laiko istorikai tirs dabar gyvenančių žmonių kasdienybę. Kuo šie dalykai gali būti svarbūs istorikams?

Maistas ir jo gamyba

Būstų įrengimas

Žaidimai

1 Praeities laikotarpiai.

Nustatyk, kuri istorijos epocha buvo ankstesnė.

Žymėjimo pavyzdys:

senesnė epocha < naujesnė epocha.

NAUJAUSIEJI LAIKAI		NAUJIEJI LAIKAI
VIDURAMŽIAI		PRIEŠISTORĖ
SENOVĖ		NAUJIEJI LAIKAI
PRIEŠISTORĖ		SENOVĖ
NAUJIEJI LAIKAI		VIDURAMŽIAI

2 Romėniškieji skaitmenys.

Išnagrinėk romėniškųjų skaitmenų pavyzdžius ir atlik užduotis.

1. Prie arabiškųjų skaitmenų, kuriuos mes vartojame, parašyk romėniškuosius atitikmenis:

23 – _____, 976 – _____.

2. Prie romėniškųjų skaitmenų įrašyk arabiškuosius atitikmenis:

XXXVII – _____, CDXLV – _____.

3. Romėniškaisiais skaitmenimis parašyk:

savo gimimo metus _____;

dabar einančius metus _____.

I	1	XI	11	XXX	30	CC	200
II	2	XII	12	XL	40	CCC	300
III	3	XIII	13	L	50	CD	400
IV	4	XIV	14	LX	60	D	500
V	5	XV	15	LXX	70	DC	600
VI	6	XVI	16	LXXX	80	DCC	700
VII	7	XVII	17	XC	90	DCCC	800
VIII	8	XVIII	18	C	100	CM	900
IX	9	XIX	19			M	1000
X	10	XX	20				

3 Lietuvos praeities laikotarpiai.

Įdėmiai įsižiūrėk į šias Lietuvos banko išleistas progines monetas. Su kuriomis Lietuvos istorijos epochomis susiję monetose įamžinti Lietuvos praeities įvykiai? Prie kiekvieno ženklo įrašyk atitinkamą istorijos epochos pavadinimą.

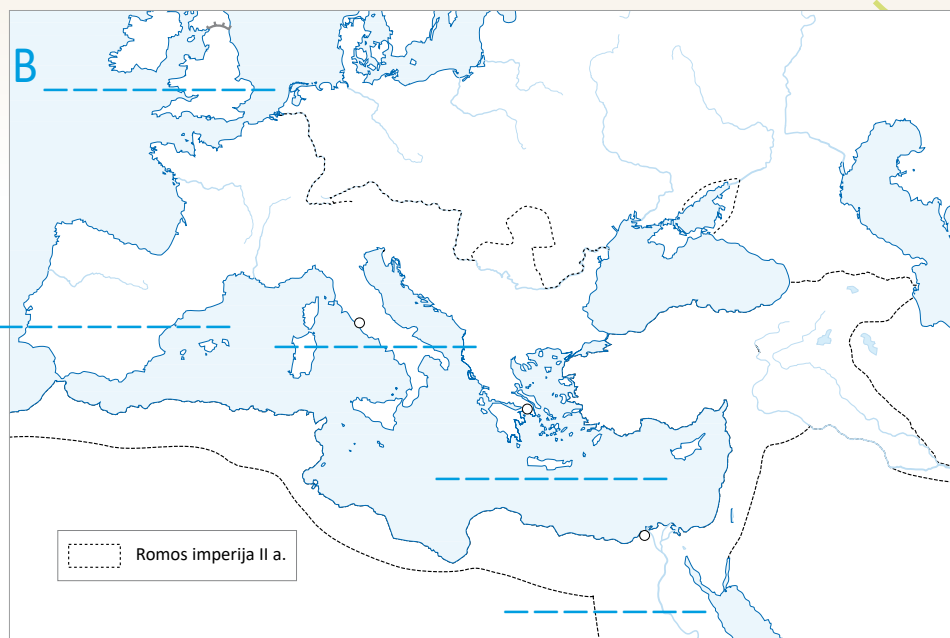

4 Senovės Roma.

1. Reikiamose vietose įrašyk:
Aleksandrija, Atėnai, Roma,
Italija, Egiptas, Britanija,
Ispanija, Graikija.
2. Pasirinkta spalva paryškink
Romos imperijos teritorijos
didžiausio išplitimo laikais ribą.
Spalvą nurodyk sutartinių ženklų
lentelėje.

5 Lotynų ir lietuvių kalbos žodžių panašumas.

Lietuvių kalboje vartojame daug lotynų kilmės žodžių. Sujunk tos pačios reikšmės žodžius.

Lietuviški žodžiai

Sekundė

Kaminas

Metalas

Cirkas

Aliejus

Kalendorius

Akvariumas

Skulptūra

Lotyniški žodžiai

Oleum

Metallum

Circus

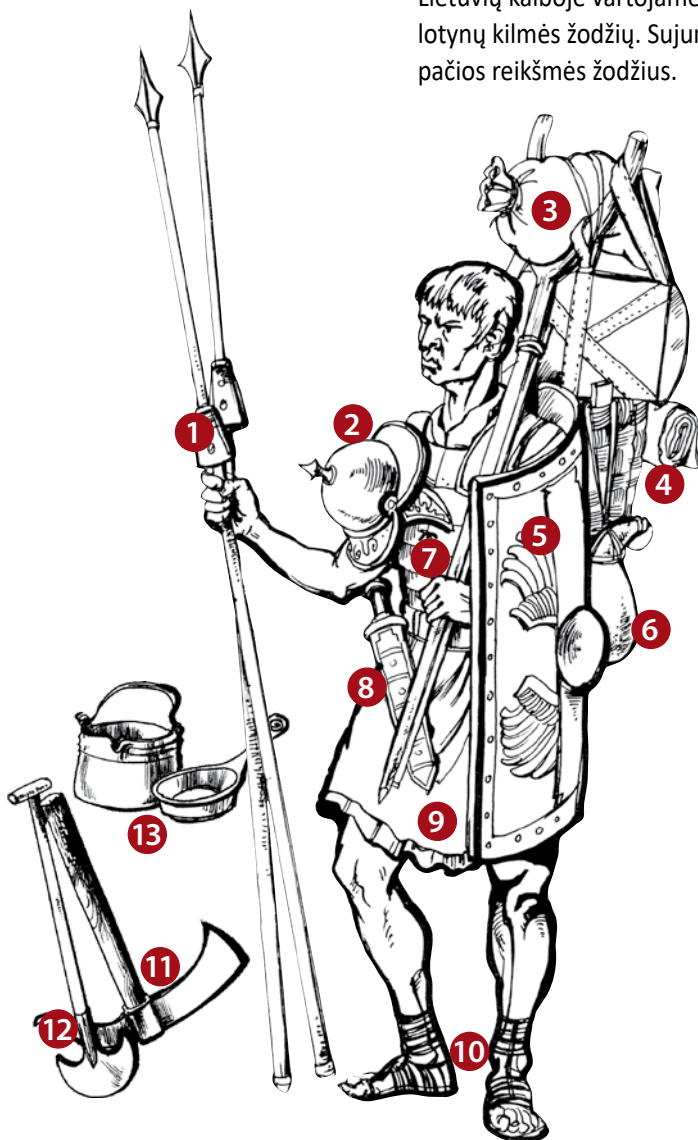
Caminus

Secunda

Aquarium

Sculptura

Calendarium

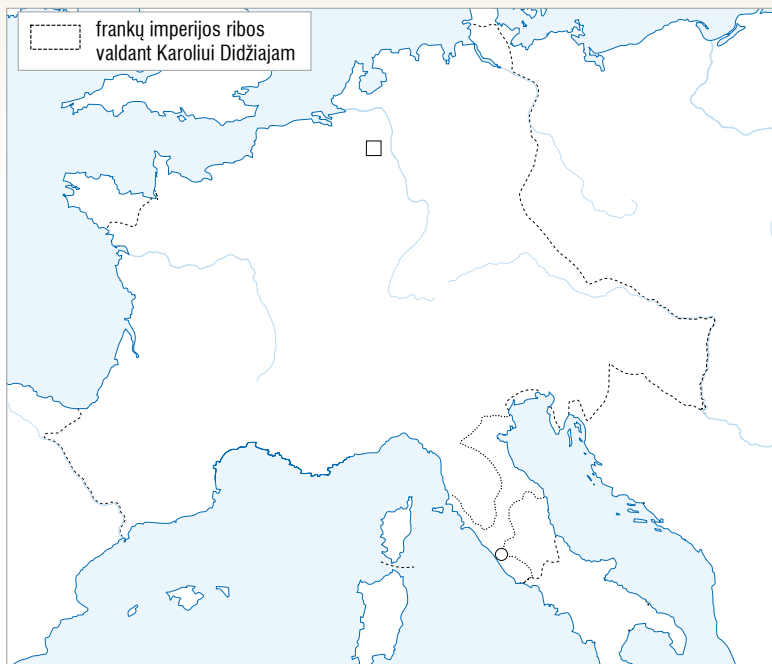

6 Romėnų karys.

Romėnų kariai saugojo imperijos sienas, tiesė kelius, statė miestus. Keldamiesi iš vienos vietos į kitą, patys nešėsi ginklus ir būtiniausius daiktus. Kario manta svėrė apie 40 kg.

1. Nuspalvink romėnų karį.
2. Į apskritimus prie pavadinimų įrašyk atitinkamus skaičius.

☐ Geležinių juostų šarvai☐ Stačiakampis skydas☐ Kalavijas☐ Sandalai☐ Palapinės brezentas☐ Indai☐ Metalinis šalmas☐ Gertuvė☐ Kastuvas☐ Ietys☐ Odinis sijonas☐ Kirtiklis☐ Maisto atsargų maišas

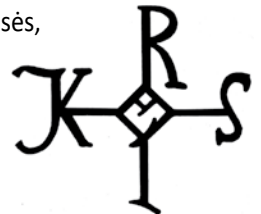
1 Karolio didžiojo imperija.

1. Reikiamose vietose įrašyk: **Roma**, **Achenas**.
2. Pasirinkta spalva nuspalvink Karolio Didžiojo valstybę.

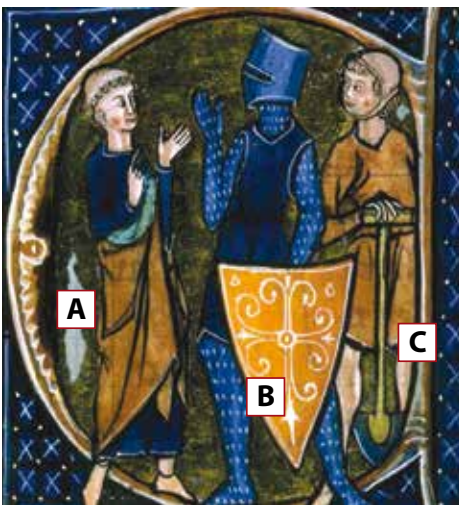
2 Karolio Didžiojo parašas – monograma.

Jos išorėje yra keturios priebalsės, o viduje paslėptos trys balsės.

1. Į langelius įrašyk trūkstamas monogramos raides.

2. Sukurk savo vardo monogramą.

3 Viduramžių visuomenė.

Iliustracijoje pavaizduoti Viduramžių visuomenės sluoksniai.

1. Nurodyk, kurį iliustracijoje vaizduojamą žmogų atitinka:

- ☐ valstietis
- ☐ kilmingasis
- ☐ dvasininkas

valdo ir kariauja

meldžiasi

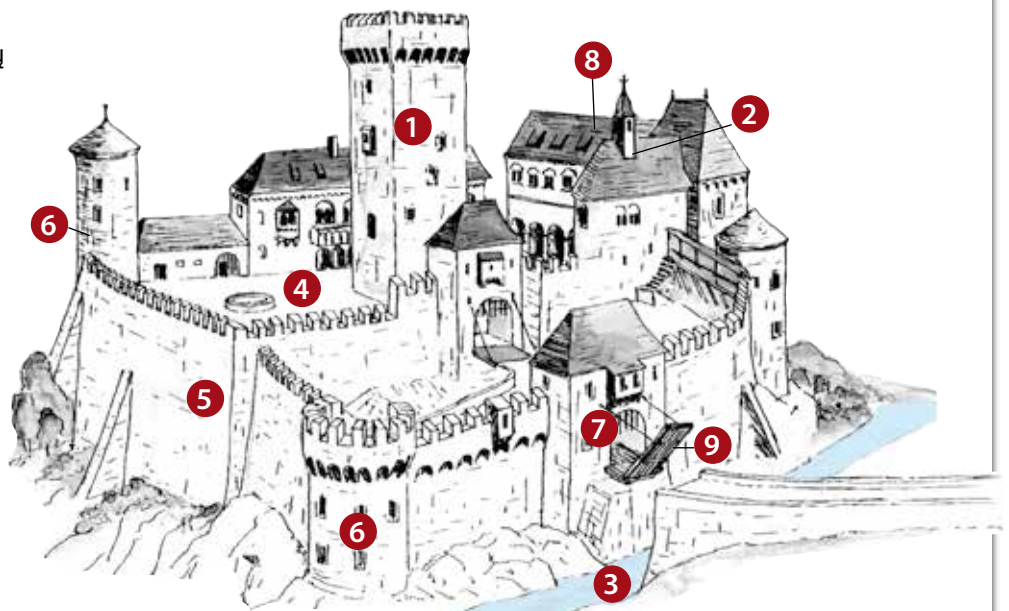
dirba

2. Rodyklėmis sujunk, kurios pareigos atitinka tam tikrą visuomenės sluoksnį.

4 Viduramžių kilmingojo pils.

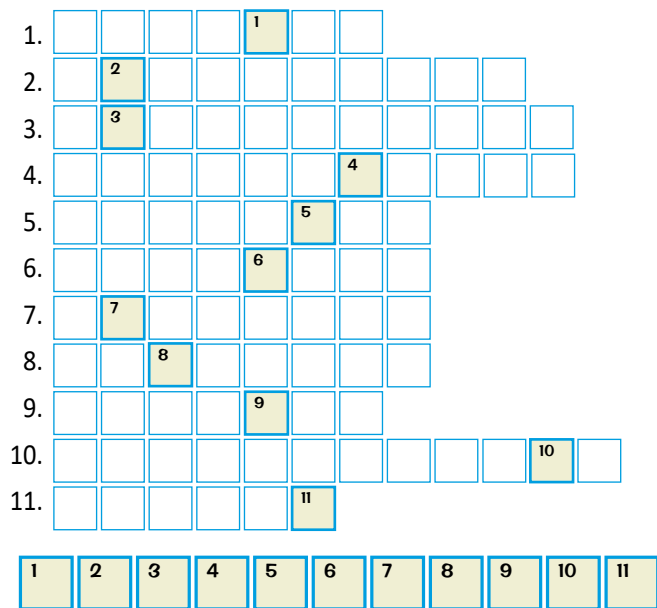
Nuspalvink paveikslą ir prie greta nurodytų pavadinimų įrašyk atitinkamus skaičius.

- ☐ Griovys (kanalas)
- ☐ Mūro siena
- ☐ Bokštai
- ☐ Vartai
- ☐ Pakeliamasis tiltas
- ☐ Didysis bokštas (donžonas)
- ☐ Rūmai
- ☐ Koplyčia
- ☐ Vidinis kiemas

SVARBIAUSIOS SĄVOKOS

1 Išspręsk kryžiažodį ir sužinok, koks yra dabartinės Lietuvos valstybės valdymo būdas.

1. Krikščionių vyskupijos svarbiausia bažnyčia.
2. Valstybės valdymo forma, kai valdžia yra renkama.
3. Amatais užsiimantis žmogus.
4. Valstybės vadovas, šalyje turintis neribotą valdžią ir verčiantis besąlygiškai paklusti.
5. Darbo nutraukimas ko nors reikalaujant iš darbdavių.
6. Labai didelė ir galinga valstybė, valdoma imperatoriaus.
7. Valstybės išradėjui suteikiamos išskirtinės teisės į jo kūrinį.
8. Kieta, bet trapi uoliena, priešistorės laikais naudota įrankiams ir ginklams gaminti.
9. Valstybės mokama arba sukaupta išmoka sulaukus senatvės.
10. Išsivysčiusi visuomenė, turinti valstybę, miestus, raštą, mokslą.
11. Istorijos laikotarpis, skiriamas pagal labai svarbius reiškinius arba įvykius.

LAIKAS ISTORIJOJE

2 Įrašyk tinkamą datą ir palygink, kas buvo anksčiau. Žymėjimo pavyzdys: anksčiau < vėliau, (vėliau > anksčiau).

	K. Kolumbas pasiekė Ameriką	<	Vyko Pirmasis pasaulinis karas	
	Pradėjo veikti kompiuterių tinklas – internetas		Afrikoje atsirado pirmysčiai žmonės	
	Žlugo Vakarų Romos imperija		Italijoje prasidėjo Renesansas	
	Prasidėjo pramonės perversmas		Vyko Antrasis pasaulinis karas	
	Karolis Didysis vainikuotas imperatoriumi		Žmonės išmoko dirbti žemę ir prisijaukino gyvulius	

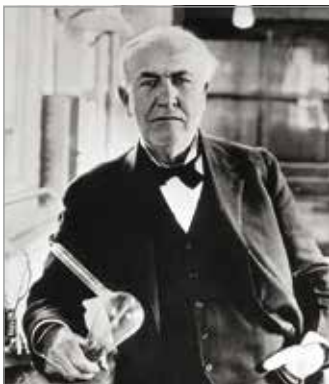
3 Atpažink ir įrašyk, kurių istorijos epochų žmonių gyvenimą vaizduoja šios iliustracijos.

TAIKAU ŽINIAS IR GEBĖJIMUS

4 ISTORINĖS ASMENYBĖS

Atpažink iliustracijose vaizduojamas istorines asmenybes. Įrašyk jų vardus ir epochas, kada šios asmenybės gyveno.

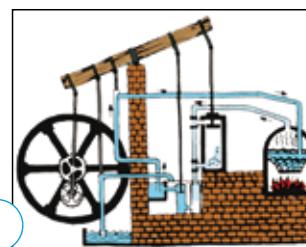
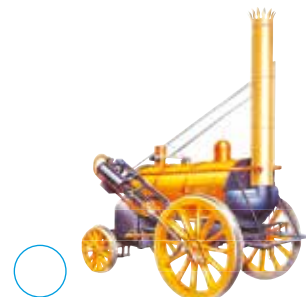
Vardas

Epocha

5 SVARBIAUSI ŽMONIJOS IŠRADIMAI

Apskritimuose nuo seniausio (1) iki naujausio (6) sunumeruok žmonijos išradimus. Prie kiekvieno išradimo įrašyk jam tinkamą istorijos epochą.

Puikiai – viskas pavyko ir panašias užduotis gali padėti atlikti kitiems.

Gera – atlikau beveik visas užduotis, bet negaliu padėti jų atlikti kitiems.

Patenkinamai – ne visas užduotis atlikau ir supratau, turiu dar pasimokyti.

Silpnai – užduočių neatlikau, nes nieko nesusratau, turiu prašyti mokytojo pagalbos.

ĮSIVERTINIMAS

Šiame užduočių sąsiuvinio skyriuje atlikai daug užduočių. Elkis sąžiningai ir įsivertink, kaip tau sekėsi jas atlikti. Ties tinkamu ženklu pažymėk +.

☐

☐

☐

☐